

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára

és a

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület által kiírt

„ISMERED NYÍREGYHÁZÁT?” című pályázat

BLAHA LUJZA

Pályázat beküldője: Trizner Laura

Pályázó iskolája osztálya: Nyíregyházi Arany János Gimnázium és Általános Iskola

8/10. osztály

Felkészítő tanár neve: Lamosné Szabados Enikő – történelemtanár, osztályfőnök

BLAHA LUJZA

Nyíregyháza-Sóstófürdőn, a Sóstói tó mellett egy árnyas, fákkal övezett sétány húzódik, melynek neve: **Blaha Lujza sétány**. E közterületen egy-egy nyári napon több százan sétálnak, futnak, nézelődnek, szerelmesek padokra leülve beszélgetnek. Délutánonként családok gyönyörködnek Sóstófürdő szépségében, mely Nyíregyháza gyöngyszeme.

Vajon tudja-e minden erre járó idős, vagy fiatal, hogy e gyönyörű sétány Blaha Lujza nevét viseli? Tudják-e a ma élő emberek, hogy **ki volt ő**, kinek egész életét a siker koronázta, kinek tehetsége előtt nem csupán az ország népe hajtott fejet, hanem lábai előtt hevert a bécsi, a kassai, sőt a párizsi közönség is...

Blaha Lujza édesapja Reindl Sándor volt, aki a császári hadsereg katonatisztjeként szolgált hazáját. Sokan énekes, nótázó őrmesterként ismerték őt. **Nyíregyházán** állomásozott, amikor egy kirándulás alkalmával **megismerte élete szerelmét, Ponti Lujza színésznőt**, akivel azonnal egymásba szerettek. Bár a szülők ellenezték a házasságkötést, ők mégis egybekeltek. Reindl Sándor szabadságharcosként, a 1849-es fegyverletétel után Várai álnéven bujdosni kényszerült. Egy **vándorszínész** társulat befogadta őt és feleségét, akikkel együtt járták a felvidéket.

Rimaszombaton született 1850. szeptember 8-án Ludovika lányuk, aki már öt évesen a színpadon szerepelt. Lujzi kiváló énekhangja és színpadi tehetsége hamar megmutatkozott. Cukorbabának hívták, csodagyerekként kezelték őt, pedig ekkor élete még nélkülözésben telt, nagy szegénységben élt szüleivel. Kassán édesapja előadás közben meghalt. Ekkor Lujza még csak 6 és fél éves volt. Gyámapja, Kölesi Antal, a győri színház díszletfestője vette magához a kislányt, aki nagy szeretetben és odafigyeléssel nevelte őt.

Lujza 13 évesen 1863-ban Rimaszombaton szórakoztatta a közönséget, majd játszott a budai Német Színházban. Kedves, lágy hangja elvarázsolta a nézőket. 15 évesen a Szabadkai Színház szerződtetett színésznője lett. Itt Lujza megismerkedett **Blaha Jánossal**, a katonazenekar karmesterével, aki felismerte benne a kivételes tehetséget és **pártfogásába vette. Tanítani, menedzselni kezdte a fiatal lányt, akit 1865-ban feleségül is vett.** A színésznő bár később még két alkalommal férjhez ment, hálája, szeretete jeléül élete végéig viselte a Blaha nevet.

1866-ban, **16 évesen Debrecenbe szerződött**, ahol érzelmes játékaival hamar a közönség szívébe lopta magát. Csodálatos, egyedi hangjával országos hírnévre tett szert. Kellemes személyisége számos csodálót vonzott magához.

Bécsben is nagy elismeréssel beszéltek Blaha Lujzáról. Szerződést ajánlottak neki, melyet visszautasított, hiszen **ő magyar színésznek kívánt maradni**. Míg a színpadon sikert sikerre halmozott, magánélete 19 évesen tragikus fordulatot vett; megözvegyült.

1970-ben, alig 20 évesen a Nemzeti Színházhoz szerződött, otthagyta a debreceni és a nagyváradai színpadot és Budapestre költözött. Ekkor kezdődött Blaha Lujza **kARRIERJÉNEK MÁSODIK KORSZAKA**. A színész nő üde színfoltja lett a színműveknek.

Óriási sikert aratott a pesti közönségnél. Ünnepezt művésszé vált. Bármilyen szerepet kapott, valamennyi műben tündökölt. Légies, színpatikus, angyali lényé beragyogta a színpadot.

Egri vendégszereplésekor ismerte meg **Soldos Sándor** földbirtokost, aki **1875-ben feleségül vette Lujzát**. E házasságkötést hatalmas érdeklődés övezte, mindenki kíváncsi volt az ünnepezt díva fényes budapesti esküvőjére.

A **Népszínműhöz szerződött** öt évre, ahol rengeteg szerepben mutathatta meg tehetségét. Ez időben a francia, osztrák, német operetteket játszották a színházak.

Blaha az operetteket magyarul közvetítette a közönségének, felébresztette az emberekben a magyarságtudatot, a magyar kultúra szeretetét. Lujza különleges hangjával elvarázsolta az embereket a drámákban, az operettekben, operákban és a színművekben.

Ő lett a Nemzet Csalogánya.

Esténként megtelt a színház nézőtere, ahol mindenki az ő magyar dalait, mondatait akarta hallani. Blaha Lujza az általa játszott szerepekben **kultúr-missziót teljesített**.

Gyöngyösön ismerte meg harmadik szerelmét; Báró Splényi Ödönt, akihez 1881-ben feleségül ment.

1885-ben leszerződött a Várszínházhoz, majd visszatért a Népszínműhöz. 1886-ban Milán Szerb Király Natália-aranyéremmel tüntette ki. Külföldi turnéin lába előtt hevert a közönség. A rajongók itták különleges hangját, szavait.

Blaha hazafiasságáról, jó szívéről is híres volt...

Egy bécsi vendégszereplése alatt, melyen jelen volt I. Ferenc József osztrák császár, magyar király is, előadás közben letérdelt és énekelve kért a királytól kegyelmet két huszárnak, akiket halálra ítélték. Természetesen Blaha Lujzának még a király sem tudott nemet mondani, a színésznőnek köszönhetően a huszárok megmenekültek, kegyelmet kaptak.

I. Ferenc József koronás aranykeresztrel tüntette ki az ünnepelt dívát.

Blaha 1901-ben a **Nemzeti Színház örökös tagja lett**. Ennek köszönhetően élete végéig állandó jövedelme volt.

Vendégszerepelt Kassán és Párizsban, majd egy balatonfüredi szereplése alkalmával magával ragadta a Balaton szépsége, Füred tiszta és friss levegője.

Blaha Lujza beleszeretett a Balaton hívogató kékségébe. Itt vásárolt magának és gyermekeinek – Sándornak és Sáríkáknak – egy szép családi házat, ahol szabadidejében feltöltődött és kipihente fáradalmait.

Ma emlékéért Balatonfüreden a Blaha Lujza Hotel és a nevét viselő sétány őrzi. Az igényesen felújított Blaha Hotel volt 1893-1916-ig a színésznő nyaralója.

A színésznő 1914-től visszavonultan élt, utoljára még fellépett 1923-ban, ahol már nem énekelt. A nemzet csalogánya nem dalolt többé nyilvánosság előtt. Az egykor csengő, feledhetetlen hangját, többé senki nem hallotta.

Blaha Lujza utolsó éveiben Budapesten lakott nővérével, a Nemzeti Színházra néző lakásában.

Esténcént csöndesen az erkélyéről figyelte a színházba látogatókat és emlékezett...

Csodás szerepek, kiváló színészkollégák, szerelmek. Fény, dicső, pompa, mely körülölelte és dédelgette őt élete során.

Már nem álmodozott. Mindent elért, amit színésznő elérhetett.

76 éves korában, 1926. január 18-án Budapesten hunyt el tüdőgyulladásban Blaha Lujza. Temetésén csaknem kétszázezer ember siratta, és kétszáz fős cigányzenekar búcsúztatta őt.

A Kerepesi temető őrzi testét Jókai és Ady mellett, ahol e páratlan angyali teremtés alussza örök álmát.

Lujza naplója utolsó soraiban elbúcsúzott a barátoktól, gyermekeitől, unokáitól, az élettől.

Tudta, hogy mennie kell, az ő ideje lejárt...

A művésznő nevét ma terek, utcák, sétányok, épületek őrzik. Amint a Sóstói tó mellett megállunk, s hallgatjuk a természetet, talán meghalljuk a madarak énekében, a fák leveleinek zizegésében, a szellő susogásában, a tó hullámainak fodrozódásában a kislány, a hölgy és az ünnepelt díva tiszta, lány hangját. Ő is itt van velünk, emlékét szívünkben örökre megőrizzuk.

Soha nem feledhetjük, hogy élt egyszer egy fiatal katonatiszt, aki **NYÍREGYHÁZÁN** ismerte meg azt a szerelmet, melynek gyümölcseként megszületett a **NEMZET CSALOGÁNYA; BLAHA LUJZA.**

A pályázat minősítése: ELSŐ HELYEZÉS

FELHASZNÁLT IRODALOM

Szakkönyv

A Pallas Nagy Lexikona III. Kötet (1893) Budapest, Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság Nyomda

Internetes források

Minden ami egykor színház volt – Színészkönyvtár

<http://www.szineszkonyvtar.hu/contents/a-c/blahaelet.htm>